

PARTER**Klagande**

Halmstads kommun
Box 153
301 05 Halmstad

Ombud: Kommunjuristen Jenny Moberg
Samma adress

Motpart

1. Länsstyrelsen i Hallands län
301 86 Halmstad

2. Ulf Hansson
Tönnersa Strandby 53
305 96 Eldsberga

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Hallands läns beslut den 18 september 2019 i ärende nr 567-8818-2018, se bilaga 1

SAKEN

Verksamhetsområde för vattentjänster i område Tönnersa strandby, Halmstads kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen ändrar endast länsstyrelsens beslut på så sätt att Halmstads kommun för område Tönnersa strandby senast den 31 december 2025 ska bestämma verksamhetsområde samt tillgodose behovet av vattentjänster gällande dricksvatten och spillvatten genom allmän va-anläggning.

2. Mark- och miljödomstolen avslår i övrigt överklagandet.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Hallands län beslutade den 18 september 2019 med stöd av 51 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (nedan LAV) att för område Tönnersa strandby förelägga Halmstads kommun att enligt 6 § nämnda lag senast den 31 december 2022 bestämma verksamhetsområde samt tillgodose behovet av vattentjänster gällande dricksvatten och spillvatten genom allmän anläggning

Halmstads kommun har överklagat länsstyrelsens beslut.

YRKANDEN M.M.

Halmstads kommun (kommunen) har motsatt sig den del i beslutet som rör utbyggnad av kommunalt dricksvatten samt tiden för när behovet av vattentjänster ska vara tillgodosett.

Kommunen har anfört i huvudsak följande.

Inställning

Vad först gäller länsstyrelsens föreläggande avseende spillvatten har kommunen inget att erinra mot beslutet såvitt avser skyldigheten att tillhandahålla spillvatten. Kommunen yrkar för egen del att domstolen ska ändra länsstyrelsens beslut på så sätt att kommunen senast den 31 december 2025 ska bestämma verksamhetsområde samt tillgodose behovet av vattentjänst gällande spillvatten genom allmän va-anläggning.

När det sedan gäller dricksvatten motsätter sig kommunen länsstyrelsens föreläggande i denna del. För det fall domstolen beslutar om utbyggnad av va-anläggning gällande dricksvatten yrkar kommunen för egen del att domstolen ska ändra länsstyrelsens beslut på så sätt att kommunen senast den 31 december 2025 ska bestämma verksamhetsområde samt tillgodose behovet av vattentjänst gällande dricksvatten genom allmän va-anläggning.

Motivering till att längre tid behövs

Att bygga ut vattentjänster till den 31 december 2022 är inte rimligt eftersom LBVA (Laholmsbukts VA, som va-huvudman i Halmstads kommun; domstolens anmärkning) av erfarenhet vet att den här typen av utbyggnadsprojekt tar lång tid. Kommunen äger varken marken eller vägarna utan LBVA kommer att behöva anlägga ledningar på privat mark och ordna ledningsrätter. I Forsök finns flera fyndplatser och en boplats registrerad inom området, vilket kan innebära att det kan krävas arkeologiska undersökningar som i värsta fall tar flera år innan man får påbörja grävarbetet med ledningen.

Kommunen håller på att arbeta fram en va-plan som ska vara beslutad i kommunfullmäktige i december 2020. (*Vid sammanträdet den 20 oktober 2020 angavs att den skulle vara klar första kvartalet 2021; Domstolens anmärkning.*) I va-planen kommer det att finnas en tidsplan för när detta område ska förses med kommunalt va. Detta tillsammans med att andra projekt redan är beslutade och budgeterade gör att kommunen anser att tiden i första hand ska bestämmas utifrån va-planen och i andra hand flyttas fram till tidigast den 31 december 2025.

Kommunen har både kunskap och erfarenhet av att bygga överföringsledningar. En byggnation av överföringsledningar tar i snitt ca 5 år från utredning till slutfört projekt. Ledningen ska projekteras, arbetet ska handlas upp, Lantmäteriet ska upprätta ledningsrätt och komma överens med markägare om inträngsersättning, länsstyrelsen ska göra en arkeologisk bedömning m.m. Det kan också krävas tillstånd med hänsyn till miljön för de arbeten som ska utföras. Alla dessa steg tar tid och både Lantmäteriet och länsstyrelsen har långa handläggningstider. Det är alltså en lång process innan grävarbetet kan påbörjas och processen måste få ha sin gång för att säkerställa allas intressen längs med ledningen. Om länsstyrelsen vill göra en fördjupad arkeologisk utredning eller om ledningsrätten överklagas försenas arbetet med minst ett år. Förseningarna är inget som kommunen kan påverka.

Kommunen vill genom att förlänga tiden säkerställa att kommunen kan erbjuda förbindelsepunkter i varje tomtgräns senast den 31 december 2025.

Motivering till att inte förse området med dricksvatten

Bakgrund

År 1965 tecknade kommun ett exploateringsavtal med exploitören Gunnar Gunnarsson. I avtalet regleras bl.a. anslutningsavgifter och att ett provisoriskt vattenverk ska uppföras som kommunen inte är inlösningskyldig för. Det står även att kommunen avser att i framtiden förse området med spillvattenledningar.

Kommunen har bedömt att exploateringsavtalet upphört att gälla eftersom exploitören inte äger fastigheten. Det står i den sista paragrafen i avtalet att avtalet inte får överlåtas utan den andra partens godkännande, vilket innebär att avtalet förföll när fastigheten bytte ägare första gången.

Kommunen antog byggnadsplanen för del av Tönnersa 7:3, numera Tönnersa 7:6, 1965. I förtexten till byggnadsplanen står det att vatten och avloppsfrågan ska ordnas på längre sikt för hela kustbebyggelsen genom gemensamhetsanläggning. Det har byggts ut vatten- och avlopp längs med kusten men inte söder om Gullbranna eftersom bebyggelsen där är väldigt gles.

I förtexten till planen står det även att vatten och avlopp ska lösas tillfälligt genom att en gemensam vattentäkt och enskilda avloppsanläggningar som består av slamavskiljare och infiltration av bad-, disk- och tvättvatten på de enskilda tomterna. Detta ändrades 1968 så att WC kunde installeras om det leddes till sluten tank.

Tidigare beslut om spillvatten

År 1976 var frågan om anslutning av området till kommunalt spillvatten uppe i kommunstyrelsen. I en tjänsteskrivelse från gatukontoret till kommunstyrelsen skrev gatukontoret att det krävs mer bebyggelse för att motivera kostnaderna för att ansluta området till kommunalt va. Det står även att om förutsättningarna för anslutning till allmän va-anläggning dröjer mycket länge bör en gemensam

avloppsanläggning anordnas. Kommunstyrelsen beslutade att området skulle bedömas i framtiden i samband med planeringen för kustregionen.

År 1990 blev frågan om kommunalt spillvatten återigen aktuellt när Miljö- och hälsoskyddsnämnden varit ute och inventerat de enskilda avloppsanläggningarna. Nämnden fattade beslut om att be tekniska nämnden att utreda möjligheten att ansluta Tönnersa till kommunalt spillvatten.

Gatukontoret utredde möjligheten men kom fram till att kostnaderna beräknas uppgå till ca 110 000 kr per tomt, vilket var betydligt högre än den ordinarie anläggningsavgiften på 38 000 kr i 1990 års va-taxa. Vidare skrev man att för utbyggnad av allmän va-anläggning krävs ett större ekonomiskt underlag i form av ny bebyggelse för att fler ska dela på kostnaderna. Tekniska nämnden beslutade om att några allmänna va-ledningar inte skulle anordnas med hänsyn till de stora anläggningskostnaderna.

Frågan om kommunalt spillvatten har alltså varit uppe för diskussion flera gånger genom åren men bedömningen har hela tiden varit att det blir för dyrt för både arrendatorerna och kommunen. Det finns dock inget dokumenterat om att kommunalt dricksvatten diskuterats.

Behov enligt 6 § LAV

Enligt 6 § LAV ska det finnas ett stort behov utifrån människors hälsa eller miljön för att kommunen ska vara ansvarig att förse en befintlig bebyggelse med dricksvatten. Kommunen har inte hittat någon dokumentation om att det funnits några hälsoproblem med dricksvattnet. Det som framkommit i dokumentationen från miljökontoret är att den nya ägaren till fastigheten där vattenverket ligger inte registrerat det som livsmedelanläggning och inte heller tagit de prover som lagstiftningen kräver. Kommunen ser inte att detta administrativa problem riskerar att orsaka hälsoproblem för vattentäkten.

Miljökontoret har lämnat information om att det är något förhöjda halter järn och mangan i dricksvattnet. Det har också framkommit att vattenverket är utrustat med ett sandfilter för att minska halterna järn och mangan. Detta är helt normala förhållanden och även de kommunala dricksvattenverken renar vattnet genom olika filter, UV-ljus och pH-justering. Den tidigare verksamhetsutövaren för vattenverket i Tönnersa har tagit prover vid två tillfällen 2016 och 2017 med godkänt resultat.

I 6 § LAV står det att om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse ska kommunen

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och
2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

Det ifrågasätts om det i detta fall finns fog för att kräva vattenförsörjning med hänsyn till människors hälsa eller miljön.

Enligt 10 § LAV ska en allmän va-anläggning ordnas och drivas så att den uppfyller de krav som kan ställas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön. I stugbyn finns ca 20 permanentboende och resterande stugor används som fritidsboende. Detta innebär att det är relativt liten omsättning av dricksvattnet i ledningsnätet. Uppehållstiden, dvs. tiden som dricksvattnet står i ledningen fram tills att det används, bör som riktvärde vara max ett dygn. I Svenskt Vattens publikation "Dricksvattenteknik 4, Efterbehandling och distribution" beskrivs detta problem i kapitel 8 "Kvalitetsförändringar vid distribution". Det står att lukt och smakförändringar oftast sker i de delar av ledningsnätet som är närmast konsumenterna, dels för att omsättningen är låg och dels för att ledningsytan blir större per m³ vattenvolym ju klenare ledningen är. Det står också att dessa problem även kan uppstå vid grövre ledningar om vattenomsättningen är låg.

Detta innebär att det inte går att anlägga en dricksvattenledning tillsammans med spillvattenledningen från Gullbranna eftersom omsättningen i ledningen skulle bli alldeles för låg och dricksvattnet få lukt- och smakförändringar.

Långa överföringsledningar och ändledningar, som i detta fall, kräver en viss vattenomsättning för att kunna leverera vatten med god kvalitet till konsumenterna och för att undvika de risker som annars kan uppstå vid långa uppehållstider. Tönnersa strandby är en blandad bebyggelse med sommarstugor och åretruntboende, vilket innebär en stor variation i vattenomsättning beroende på årstid. Detta medför en stor svårighet vid bedömning av val av storlek (dimension) på överföringsledningen för att ha tillräcklig kapacitet att klara av maxförbrukningen under sommartid samtidigt som omsättningen under vintertid med låg förbrukning inte blir för låg.

Enligt kommunens analys har vid beräkning av maxflöde tagits hänsyn till befintlig bebyggelse med tillägg för ökning av antal fastigheter med 50 procent som skulle kunna ske i nära framtid ($58 * 1,5 = 87$ st). Maxflödet blir vid dessa förhållanden 3,0 l/s enligt gällande beräkningsnormer, vilket innebär att den överföringsledning som krävs, för detta flöde, ska ha en dimension på 90 mm (PE-rör), vilket rymmer ca 10,80 m³. För att uppnå en godtagbar vattenomsättning och kvalitet, under vintertid, när det är låg förbrukning krävs det en dygnsomsättning av dricksvatten på ca 70 permanent bosatta personer.

Om det ställs krav för brandposter i området behöver överföringsledningen vara minimum 140 mm (PE-rör) för att leverera nödvändigt flöde (hushållsförbrukning + brandpost = $3 + 10 = 13$ l/s). Överföringsledningen med denna dimension rymmer ca 36,00 m³. För att kunna leverera en godtagbar kvalitet på dricksvattnet skulle det krävas en dygnsomsättning om ca 240 permanent bosatta personer.

Utöver detta vill kommunen förtydliga ytterligare att det blir problematiskt att, året om, försörja stugbyn med dricksvatten när det enbart är ca 20 åretruntboende. LBVA har de tittat på olika alternativ till försörjningen. En person beräknas

använda ca 150 liter dricksvatten per dag, vilket innebär att det skulle förbrukas ca 3 m³ per dygn under lågsäsong.

Dricksvattenledningen som behöver anläggas med tanke på exempelvis tryckfall skulle innehålla ca 10,8 m³. Det innebär att uppehållstiden för dricksvattnet uppgår till lite drygt tre dygn. En lång uppehållstid i dricksvattenledningar riskerar att medföra sämre eller dålig vattenkvalitet vid abonnenternas anslutningspunkt. För att avhjälpa låg omsättning kan förvisso regelbunden urspolning av systemet ske genom exempelvis en spolpost. Att spola ur ett system, exempelvis en gång i veckan, är dock en okonventionell lösning och förkastligt av många anledningar. LBVA har de senaste åren arbetat intensivt med att få ner vattenförbrukningen. Detta genom aktiv sökning och reparation av vattenläckor samt för att finna andra vattenresurser än dricksvatten för användning i arbeten där inte dricksvattenkvaliteten är nödvändig. Halmstads och Laholms kommuner är dessutom ett av områdena i Sverige som drabbats hårt av vattenbrist på senare år. LBVA ser det därför inte som en långsiktigt hållbar lösning att behöva spola ur dricksvattenledningsnät och på så sätt slösa dricksvatten ca 1 gång/vecka under lågsäsong.

Kommunen vill även förtydliga och framhålla följande gällande utbyggnad av dricksvatten. Närmaste punkten för anslutning av Tönnersa strandby till det kommunala va-nätet, som har kvalitetsmässigt godtagbar kapacitet och kvalitet för både dricks- och spillvatten, är Gullbranna i höjd med Kumminvägen. Den mest optimala sträckningen för anläggandet av överföringsledningar mellan Tönnersa strandby och Gullbranna är cirka 2,5 km.

Driften av vattenverket

Att ta över det privata vattenverket i kommunal regi, som i för sig torde vara en vattenresursmässigt fördelaktig lösning, är inte aktuellt då det skulle krävas ett mycket stort och kostsamt arbete för att ordna med t.ex. vattenskyddsområde, vattendom och skalskydd. Denna kostnad är inte rimlig för va-kollektivet att bekosta för ett, i det aktuella fallet, fåtal abonnenter, detta regleras i §§ 32-33 LAV.

Enligt 16 § LAV har en fastighet rätt att använda en allmän va-anläggning om fastigheten

1. finns inom va-anläggningens verksamhetsområde och
2. behöver en vattentjänst och behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt.

I 31 § LAV står det att avgifterna ska bestämmas så att kostnaderna fördelas på de avgiftsskyldiga enligt vad som är skäligt och rättvist. Om vattentjänsterna för vissa fastigheter på grund av särskilda omständigheter medför kostnader som i beaktansvärd omfattning avviker från andra fastigheter i verksamhetsområdet, ska avgifterna bestämmas med hänsyn till skillnaderna. I 32 § står det att anläggningsavgifterna ska bestämmas på beräkningsgrunder som innebär att en fastighetsägare inte behöver betala mer än vad som motsvarar fastighetens andel av kostnaden för att ordna va-anläggningen.

Motivering till att inte utöka verksamhetsområdet för dricksvatten

Kommunen anser att länsstyrelsens i sina handlingar inte presenterat på vilka grunder beslutet vilar vad gäller behovet av kommunalt dricksvatten enligt 6 § LAV. Det tillsammans med höga investeringskostnader för ett fåtal abonnenter gör att en utbyggnad av kommunalt dricksvatten inte är förenlig med LAV. I länsstyrelsens beslut finns ingen beskrivning av något problem för människors hälsa eller miljön avseende deras dricksvattenförsörjning.

Med anledning av 6, 10, 16, 32 och 33 §§ LAV samt ovanstående motivering anser kommunen att det inte finns något behov av en allmän dricksvattenförsörjning inom området. Behovet av dricksvatten kan istället tillgodoses bättre på annat sätt.

Sammanfattningsvis gör kommunen gällande att länsstyrelsen inte presenterat någon utredning som ger tillräckligt stöd för att riskerna nu är sådana att det av hälsoskäl skulle kunna motiveras den av länsstyrelsen förelagda utbyggnaden gällande dricksvatten (BVa 77, Statens VA-nämnd 2015-07-30).

Ulf Hansson har ingett tre fotografier. Fotografierna föreställer ett filter som bedöms finnas inne på tomten Tönnersa 55 och inte i vattenverket. Uppfattningen, efter att ha studerat fotografierna, är att det är mangan som fastnar i filtret. Mangan finns naturligt i grundvattnet i varierande halt och kan helt naturligt förekomma över gränsvärdet. På sikt kan det ansamlas i ledningsnätet och ge utfällningar och missfärgningar. För att säkerställa att det är mangan krävs dock provtagning. LBVA har manganfilter i vattenverk för att rensa bort manganet innan det går ut på ledningsnätet. Att filtrera bort mangan är vanligt i de fall grundvatten används.

Länsstyrelsen i Hallands län har motsatt sig att beslutet enbart skulle gälla avlopp. Länsstyrelsen bedömer att det enligt 6 § LAV finns en kommunal skyldighet avseende både spill- och dricksvatten i aktuellt område. Länsstyrelsen har inget att invända mot att tiden för utbyggnaden förlängs till den 31 december 2025.

Skäl till att länsstyrelsen motsätter sig att kommunens yrkande om dricksvatten

Idag försörjs området med dricksvatten från en gemensam brunn, som är lokaliserad på en intilliggande fastighet eftersom det inte går att lösa dricksvattnet enskilt. I exploateringsavtal, undertecknat i juni 1965, står det i punkt 3 att "provisoriskt vattenverk anlägges på exploatörens bekostnad och i enlighet med av kommunen godkända handlingar. Inlösningsskyldighet för detsamma åvilar ej kommunen." Under punkt 2 i samma avtal anges att "sedan kommunal huvudvattenledning anlagts fram till området övertager kommunen av exploatören utbyggda vattenledningar utan ersättning och svara för dessas underhåll och drift." Som länsstyrelsen förstår det har vattenverket alltså anlagts provisoriskt, i väntan på kommunalt vatten.

Vid platsbesöket som genomfördes i området den 29 augusti 2019 uppgav kommunens miljöförvaltning, som har tillsyn över vattentäkten, att en registrerad anläggning av den här storleken ska provtas två gånger per år och vart tredje år ska det göras en utökad provtagning. Detta görs inte idag. Det senaste vattenprovet som tagits på dricksvatten i täkten togs i maj 2017 enligt miljöförvaltningen. Den aktuella dricksvattenanläggningen är inte heller registrerad, vilket Miljönämnden

har ställt krav på. Ärendet låg vid tidpunkten för platsbesöket hos Förvaltningsrätten i Göteborg och den 18 oktober 2019 meddelades dom i målet, mål 15296-18, som säger att anläggningen ska registreras som livsmedelsverksamhet. Domen har ännu inte vunnit laga kraft.

Det går inte att lösa dricksvatten enskilt och området försörjs med vatten från en täkt med otillräcklig kontroll. Länsstyrelsen bedömer att det finns ett ansvar enligt 6 § LAV och därmed har kommunen en skyldighet att se till att behovet av vattentjänster tillgodoses, för dricksvatten likväl som för spillvatten.

Enligt 51 § LAV utövar länsstyrelsen tillsyn över att kommunen fullgör skyldigheten enligt 6 § att tillgodose behovet av vattentjänster. Enligt 6 § har kommunen en skyldighet att ordna vattentjänster om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behövs, i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse. Det är alltså den kommunala skyldigheten utifrån 6 § LAV som länsstyrelsen har att ta ställning till i sin tillsyn. Det saknas möjlighet för tillsynsmyndigheten att väga in ekonomiska aspekter eller att göra rimlighetsavvägningar i ärendet. Det finns således ingen möjlighet att ta hänsyn till kostnader eller hur stort eller litet behovet är, enbart till frågan huruvida det finns ett ansvar eller inte.

Kommunen bedömer att det finns ett ansvar enligt 6 § LAV avseende avlopp i området, men att det saknas ett sådant ansvar avseende dricksvatten. Ställningstagandet bygger på att dricksvattenfrågan är löst genom det privata vattenverket samt på grund av kostnaden för att förse området med kommunalt dricksvatten.

Länsstyrelsen vidhåller att det inte går att lösa varken avlopp eller dricksvatten enskilt i området. Tillgång till rent dricksvatten är en hälsofråga och lagstiftningen syftar bland annat till att säkra tillgången på rent dricksvatten. Länsstyrelsen gör bedömningen att det krävs en gemensam lösning för att förse området med dricksvatten. I dagsläget finns det en gemensam lösning, som drivs i privat regi. Även om det privata vattenverket förser området med dricksvatten anser

länsstyrelsen att principen om kommunens ansvar kvarstår. Att tillhandahålla dricksvatten innebär ett ansvar för vattenkvaliteten, varför det även krävs kontroll och underhåll av en gemensam lösning. Här finns det osäkerheter idag. Enligt länsstyrelsens bedömning finns det således hälsoskäl som talar för en kommunal skyldighet. Bebyggelsen är av sådan karaktär att den utgör ett större sammanhang och därmed är det en kommunal skyldighet att tillhandahålla dricksvatten i området enligt 6 § LAV.

Motivering av ställningstagande till yrkande angående tidpunkten

I augusti 2019 fick länsstyrelsen information om att det ännu var tidigt i processen med att ta fram en va-plan för Halmstads kommun. Vid handläggningen av ärendet fanns det följaktligen ingen va-planering att relatera till. LBVA skriver i sitt överklagande att va-planen enligt tidsplan kommer att beslutas i december 2020. Det betyder att det i dagsläget är oklart när vattentjänster i området Tönnersa strandby planerar att byggas ut enligt va-planen. Länsstyrelsen bedömer att förstahandsyrkandet inte är acceptabelt. Det behövs en tidpunkt för när utbyggnaden ska vara klar, inte minst för att de boende kunna veta vad som gäller. Så länge kommunen aktivt verkar för att en utbyggnad ska komma till stånd snarast, har länsstyrelsen inget att invända mot att fullgörandetiden förlängs, i enlighet med andrahandsyrkandet, så att tidpunkten sätts till den 31 december 2025.

Ulf Hansson har motsatt sig yrkandet från kommunen om inskränkningar i skyldigheten att uppfylla krav om att tillse att Tönnersa strandby erhåller va enligt LAV och även motsatt sig en förlängning av genomförandetiden.

Han har anfört i huvudsak följande.

Beträffande tiden för genomförande anges direkt i lagtext att detta ska ske "snarast". Behov har förelegat i 50 år och påpekats av insatt myndighet vid ett flertal tillfällen. Såvitt kunnat utrönas av praxis så har tid maximerats till tre år. Jfr mål refererat i Svenskt Vatten nr 5-2011. (Målnr Bva 36, Va 53/10.) Här fastslås att med "snarast" avses en tid om max tre år. Tilläggas kan att ärendet aktualiserades redan 2018

och att kommunen till dags dato inte gjort något annat än förhalat ärendet.

Ursprungligen angavs att lösningen skulle vara fullgjord senast utgången av 2022. Som part och dessutom väl insatt i omständigheterna kan han möjligtvis acceptera utgången av år 2023. Längre tid är en omöjlighet. Observera att såvitt kan utläsas av förutsättningarna berörs endast ett fåtal fastigheter av ledningsrättsfrågan. Dessutom är terrängen synnerligen lättgrävd.

Befintligt system installerades redan 1965 och det var då klargjort att det var provisoriskt. Redan 1975 uttalade Miljö- och hälsoskyddsnämnden att området borde anslutas till det kommunala va-nätet. Efter besiktning av området upprepades denna begäran 1990. Nu har nämnden ånyo gjort motsvarande ställningstagande. Att kommunen försökt att under lång tid undgå att ta sitt ansvar för att lösa frågan kan inte motivera en förlängning av genomförandetiden.

Det är uppenbart att frågan initialt endast fick en provisorisk lösning. Vattenledningarna är uttjänta för länge sedan. På området belägna fastigheter har uppenbara problem med vattenförsörjningen. Detta har påtalats av boende för Miljökontoret vid ett flertal tillfällen.

Det saknas anledning till att diskutera exploateringsavtalet. Nu gäller det den kommunala skyldigheten att svara för vattentjänster eftersom bebyggelsen är både omfattande och sammanhållen. Av LAV framgår att åtgärderna ska vidtagas skyndsamt. Av praxis framgår att detta inte avser längre tid än tre år. Med beaktande av att Miljökontoret aktualiserade frågan redan 1975, med upprepning 1990, så har kommunen haft tillräckligt med tid för att planera arbetet. Ytterligare tid kan därför inte godtagas. De försök till inskränkning i kommunens skyldigheter liksom den förhållning i genomförandet saknar både lagstöd och moralisk motivering.

Det kan även påpekas att befintliga avlopp i många fall är bristfälliga samt att funktionalitet är uttjänt. Detta har styrkts på olika sätt i tidigare insända handlingar. Förekomsten av hälsovådliga utsläpp i dräneringsvatten har påvisats och dessa

utsläpp mynnar direkt i Laholmsbukten som utgör allmän badplats. Det föreligger en uppenbar fara för människors liv och hälsa. Bostadsområdet, som är det tredje största i gamla Eldsberga kommun, består av en sammanhållen bebyggelse med en storlek som vida överstiger de krav som ställs i förarbeten till gällande lagstiftning. En lagstiftning som dessutom konfirmerats genom praxis. I frekventa fall sker dessutom bevattning av egna trädgårdar inklusive grönsaksland med förorenat vatten. Nyttjarna har ingen aning om att detta är direkt hälsovådligt. Ansvaret för att detta rättas till åvilar kommunen. Uppenbarligen har företrädare för LBVA insett detta men kommunledningen är direkt avvisande.

Beträffande uttalande i överklagandet att kommunen vill slippa ansvar för vattenförsörjning för att man påstår att man inte kan garantera vattenkvaliteten kan sägas följande. Avståndet sägs vara 1,7 km. Detta är betydligt mindre än på många andra ställen i kommunen. Så försörjs till exempel Stjärnarp med kommunalt vatten från Eldsberga. Stjärnarp omfattar ca 10 hushåll och avståndet understiger inte 3 km. Det har inte påvisats några problem med kvaliteten. Däremot har påvisats problem med vattenkvaliteten i Tönnersa Strandby. Senast vid midsommartid 2019 befanns att dricksvattnet var slambemängt. Dessutom måste påpekas att det i exploateringsavtalet mellan markägare och kommunen från början av 1960-talet klart uttalas att vattenfrågan löstes provisoriskt. Detta är nu nästan 60 år sedan. Frågan är ännu inte löst.

Frågan om att vatten och avlopp hör ihop var uppe till prövning i det tidigare refererade domen. Statens va-nämnd fann att så var fallet. Självfallet är det så. Det ligger dessutom i begreppet verksamhetsområde för va.

Dragning från Gullbranna sker genom enhetlig terräng med få markägare. Det finns inga reella problem i detta avseende. Vidare att draging sker genom mark som i stort sett saknar höjdskillnader och består av gammal sjöbotten. Här har inte påvisats några fornlämningar.

I en skrivelse från kommunen noterar han att budskapet går ut på att motivera varför man önskar slippa att dra vatten till just Tönnersa strandby utifrån ett tekniskt motiv. Någon behovsanalys har inte gjorts. Nu har avståndet plötsligt ökat från 1,7 km till 2,5 km. Någon hänsyn har dessutom inte tagits till att byggnadsplan för Gullbranna södra som vunnit laga kraft med 50 nya tomter har inte tagits. Detta torde förkorta ledningsdragningen med ca 500 m. Verkligt avstånd borde således vara 1,2 km. Dessutom har området utökats med 50 procent trots att va-planen påpekar att det åvilar byggnadsnämnden samt Miljö- och Hälsa att inte bevilja nya byggnadslov i känsliga områden inklusive Tönnersa strandby. Dessutom bygger hela beräkningen på att man ska installera en 90 mm grov ledning. Motiven för detta framstår som minst sagt grumliga. Vill man öka genomströmningen så är det enkelt och normalt att gå ner i dimension. Formeln för detta är att genomströmningen minskar med 4 gånger sänkningen av dimension. Således minskar genomströmningen med 4 gånger om dimensionen sänks till hälften av 90 mm. Då kommer det endast att gå åt 2,5 kbm för att fylla ledningen. Om ledningsbehovet endast uppgår till 1 200 m så minskar fyllnadsbehovet till ca 1.2 kbm.

I målet inlämnad fotodokumentation om dricksvattenförhållandena vid högre belastning visar att vattnet blir uppenbart slambemängt och kan då omöjligt tjäna för sitt ändamål. Att inte åtgärda detta från kommunens sida är ett uppenbart brott mot 6 § LAV.

Kommunen hävdar man att det endast skulle vara 20 åretruntboende när man samtidigt jagar markägaren för att det i området anses finns 50 mottagare. 50 x 150 liter motsvarar 7 500 liter istället för 3 000 liter i dygnskonsumtion. Vidare bortser man från bildbevis på att det uppstår allvarliga slamproblem när konsumtionen toppar t.ex. vid semesterperioder eller vid större helger. Då tar vattnet slut.

Kommunens bortser från att utbyggnadsplanerna för Gullbranna, som vunnit laga kraft, inte ska behöva fullföljas. Dessutom har man förlängt anslutningsvägen så långt det är teoretiskt möjligt samt hävdar behov av ledningsdimension baserat på

en omöjlig utökning av bostadsområdet i Tönnersa strandby. Med en ledningsdimension på max 70 mm samt en realistisk ledningslängd kommer dygnsförbrukningen att uppgå till minst den dubbla mängden vatten i ledningen. Något behov av särskild spolning av ledningen finns inte då. Vidare har presenterats en va-plan för kommunen. Här har 8 områden presenterats som högriskområden. Däribland ingår Tönnersa strandby som det i särklass största området. Vidare uttalas att avsikten är att området ska anslutas till kommunalt avlopp senast 2025. Däremot avser man inte att ansluta det till vattenledningsnätet. För samtliga områden utom Tönnersa strandby föreslås att kommunalt vatten ska dras in. Detta inkluderar Brunnskog där antalet abonnenter inte torde överstiga 5. Tönnersa strandby är det som kräver minst grävning och är särklassigt störst. Nästan dubbelt så stort som Tönnersjö.

Mark- och miljödomstolen har haft sammanträde med syn den 20 oktober 2020.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har att pröva om Halmstads kommun som va-huvudman har ansvar att förse Tönnersa strandby med dricksvatten med stöd av 6 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (nedan LAV) och inom vilken tid utbyggnad av va ska ske.

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 6 § LAV ska kommunen, om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas. Kommunen ska dessutom se till att behovet snarast tillgodoses genom en allmän va-anläggning. Länsstyrelsen får, med stöd av 51 § LAV, förelägga kommunen att fullgöra dessa skyldigheter. För att miljöskyddsrekvisitet ska anses vara uppfyllt krävs enligt förarbetena att det kan förväntas att den allmänna va-anläggningen förhindrar eller åtminstone väsentligt motverkar påtagliga olägenheter för miljön (prop. 2005/06:78 s. 45).

Den nuvarande lagen om vattentjänster innebär i jämförelse med tidigare lagstiftning inom området en skärpning av kommunens skyldighet att ordna vattentjänster. Som skäl för denna skärpning framhålls i förarbetena bl.a. att tillgången till vattentjänster är ett primärbehov och en förutsättning för en tillfredsställande levnadsstandard och att detta talar för att det bör vara en samhällelig angelägenhet att tillgodose behovet. Om skyldighet föreligger att ordna allmänna vattentjänster kan skyldigheten inte fullgöras genom t.ex. enskilda dricksvattentäkter (prop. 2005/06:78 s. 26 f. och 37 ff.).

Ett föreläggande ska enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer vara rättsligt och faktiskt möjligt för va-huvudmannen att följa.

Frågan om dricksvatten ska ingå i verksamhetsområdet

Inledningsvis är frågan om behovet av dricksvatten kan tillgodoses bättre på annat sätt, t.ex. genom den befintliga vattentäkten. En fastighets behov av vattentjänster och hur behovet bäst kan tillgodoses ska bedömas efter objektiva grunder.

Det framgår av utredning i målet att vattentäkten anlades enligt upprättat exploateringsavtal år 1965 som en provisorisk lösning i avvaktan på att kommunen skulle komma att överta ansvaret. Vattenverket och ledningarna är anlagda vid denna tid och det finns idag en osäkerhet om vattenkvaliteten såväl vid vattentäkten såsom vid de enskilda fastigheterna. Senaste tillsynen av vattentäkten skedde år 2017 och för närvarande pågår en process om tillsyn av vattentäkten.

Området består av 58 bostadshus och ca 20 av bostadshusen har permanentboende. Enligt gällande byggnadsplan från år 1966 finns inte begränsningar för tillbyggnad eller framtida avstyckningar. Bebyggelsen är av sådan karaktär att den utgör ett större sammanhang enligt 6 § LAV.

Kommunen har anfört bl.a. att underlag saknas som ger stöd för att riskerna är sådana att de av hälsoskäl motiverar en utbyggnad, att vattenkvaliteten kan bli dålig

på grund av att vatten kan bli stående allt för lång tid i ledningar under vintertid samt höga investeringskostnader för ett fåtal abonnenter.

Kommunens skyldighet och ansvar enligt 6 § LAV innebär att befintlig och blivande bebyggelse som med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver få vattenförsörjning ordnat ska få detta behov tillgodosett genom en allmän va-anläggning. Med skyddet för människors hälsa, i LAV kallat hälsoskyddet, avses åtgärder för att hindra uppkomsten av sanitära olägenheter och för att undanröja sådana olägenheter. Med nutida anspråk på hygienisk standard krävs inte längre att det föreligger risk för sanitära olägenheter eller att miljö- och hälsovådliga olägenheter redan har uppkommit. Redan risken för påtagliga sådana olägenheter kan vara tillräckligt för en utbyggnadsskyldighet (se Jörgen Qviströms kommentarer till 6 § LAV, Karnov 2020-07-01 [Juno]).

Med hänsyn till bostadshusens standard och närhet till Halmstad kommer kommunalt va högst sannolikt innebära ytterligare permanentboende utöver nuvarande. Kommunen har bedömt en 50 procent ökning till 87 bostadshus.

Skyldigheten att tillhandahålla vattentjänster avser befintlig och blivande bebyggelse och för Tönnersa strandby är det av vikt för människors hälsa att ha tillgång till rent dricksvatten. Även om det inte förts in någon utredning om nuvarande vattenkvalitén för aktuell vattentäkt och de enskilda fastigheterna anser domstolen att nuvarande enskilda vattenförsörjning med anläggningar för sommarbebyggelse från 1960-talet kan utgöra en påtaglig risk för hälsovådliga olägenheter. Kommunen har ett ansvar för vattenkvaliteten och det finns en osäkerhet om kontroll och underhåll idag när vattenförsörjningen sker i privat regi. Investeringskostnader för vattenförsörjningen får bedömas utifrån att kommunen kommer att bygga ut kommunalt spillvatten för 58 bostadshus med gemensam ledningsgrav och anläggande. Kostnaden för ordnad dricksvattenförsörjning kan i det sammanhanget inte anses bli allt för stor och därtill att minst 58 nya abonnenter som ska avgiftsbeläggas med stöd av 32 § LAV. Vad kommunen anfört om risk för stillastående dricksvatten i ledningssystemet ändrar inte domstolen bedömning.

Sammanfattningsvis finner domstolen att utbyggnad av kommunalt va till Tönnersa strandby även ska omfatta dricksvatten. Överklagandet ska därför avslås i denna del.

Tid för utbyggnad

Det framgår av förarbeten till LAV att det krävs starka, objektivt godtagbara motiv för att skjuta upp utbyggnaden. Enligt praxis kan en va-plan vara tillräcklig för att motivera en viss utbyggnadsordning. Huvudmannen bör ha rätt att följa en egen, antagen plan för att ordna en allmän va-anläggning, så länge detta inte görs i syfte att förhålla genomförandet av beslutet om verksamhetsområdet (se prop. 2005/06:78 s. 69 f.).

Kommunen har yrkat en senare utbyggnad på grund av ledningssträckning inom enskilda fastigheter, ledningens längd och det underlag som ska tas fram. Inrättande av verksamhetsområde ska enligt lagstiftningen ske snarast men det ska även beaktas att utbyggnaden med de omständigheter som har anförts är en både kostsam och tidskrävande process och bör även ha stöd i kommande va-plan. Det finns således skäl för att utförandet ska förskjutas till ett senare datum som kommunen yrkat nämligen den 31 december 2025, vilket även länsstyrelsen har medgett. Länsstyrelsens beslut ska därför ändras så att för Tönnersa strandby ska Halmstads kommun senast den 31 december 2025 bestämma verksamhetsområde samt tillgodose behovet av vattentjänster gällande dricksvatten och spillvatten genom allmän va-anläggning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 17 februari 2021

Susanne Mörkås

Göran Carlsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Susanne Mörkås, ordförande, och tekniska rådet Göran Carlsson samt de särskilda ledamöterna Stefan Andersson och Lars Heineson

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Delgivningskvitto

Beslut

1(6)

2019-09-18

567-8818-2018

Halmstads kommun
Kommunstyrelsen
direkt@halmstad.se

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
R2

INKOM: 2019-10-09
MÅLNR: M 4056-19
AKTBIL: 3

Beslut angående verksamhetsområde för vattentjänster i område Tönnersa strandby, Halmstads kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 51 § Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster att för område Tönnersa strandby förelägga Halmstads kommun att enligt 6 § i ovanstående lag senast den 31 december 2022 bestämma verksamhetsområde samt tillgodose behovet av vattentjänster gällande dricksvatten och spillvatten genom allmän anläggning.

Hur man överklagar

Detta beslut kan endast överklagas av Halmstads kommun. Överklagandet ska då skickas till Länsstyrelsen i Hallands län senast tre veckor efter att kommunen tagit del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas.

Länsstyrelsen i Hallands län sänder skrivelsen med överklagandet vidare till Mark- och miljödomstolen, Vänersborgs tingsrätt, för prövning.

Övriga berörda i ärendet, till exempel boende i området, kan inte överklaga beslutet. Däremot kan de vända sig direkt till Mark- och miljödomstolen, Vänersborgs tingsrätt, för prövning av frågor enligt lagen om allmänna vattentjänster.

Om ni vill ha ytterligare upplysningar kan ni vända er till Länsstyrelsen i Hallands län.

Redogörelse för ärendet

Ulf Hansson inkom till Länsstyrelsen i Hallands län den 17 december 2018 med en begäran om att Länsstyrelsen tillsier att kommunen fullgör sin skyldighet enligt 6 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster för området Tönnersa strandby.

Tönnersa strandby, fastighetsbeteckning 7:6, ligger i södra delen av Halmstads kommun. Avståndet till Kattegatt är en dryg kilometer. Området utgörs av ett bostadsområde och i området saknas kommunalt vatten och avlopp. I Gullbranna, som ligger en dryg kilometer norr om Tönnersa strandby, finns kommunalt vatten och avlopp.

Bostadsområdet etablerades i början av 1960-talet och består idag av 58 bostadshus av blandad karaktär. Antalet åretrunboende har hela tiden varit cirka 20 hus. För området gäller byggnadsplan som medger ett bostadshus per tomt av obegränsad storlek. För området gäller att anord-

2019-09-18

567-8818-2018

nande av vattenklosett är tillåtet. Sådant spillvatten ska samlas upp i en sluten tank. Infiltration får ske av vatten från dusch och disk. Vatten tillhandahålles genom lokalt vattenverk.

Befintliga tomter är relativt små, cirka 700 kvadratmeter. Grundvattnet är emellanåt högt och det händer regelmässigt att detta ligger endast några decimeter under marknivå. Infiltrationen fungerar för många husägare mycket dåligt. Av statistik som tagits fram av HEM framgår att många husägare tömmer den slutna tanken sporadiskt. Enligt Ulf Hanssons bedömning finns det en risk att alla slutna tankar har någon form av läckage. Ett läckage av avloppsvatten innebär en risk att E-colibakterier kommer till grundvattnet, vilket kan innebära risk för smittspridning, inte bara till grannfastigheter utan även till havsvatten. Många fastighetsägare pumpar upp grundvatten för bevattning, vilket också kan innebära smittspridning.

Enligt exploateringsavtal från början av 1960-talet skulle området anslutas till kommunalt va. Detta har inte skett på drygt 60 år. Frågan har varit på tal ett antal gånger, men inget har gjorts.

Ulf Hansson yrkar att Länsstyrelsen förelägger Halmstads kommun att fullgöra sitt ansvar för människors hälsa och miljön utifrån 6 § lag om allmänna vattentjänster så att det bestäms ett verksamhetsområde för Tönnersa strandby. För verksamhetsområdet ska kommunen vara skyldig att tillgodose behovet av dricksvatten samt anordna va-anslutning till kommunalt va. Detta bör ske snarast, helst under året 2019 och senast under år 2020.

Enligt uppgifter i ärendet luktar det illa i marken vid grävarbeten och det luktar även illa i minst en bevattningsbrunn. Länsstyrelsen håller på att fixa till badstranden, som ligger cirka 500-600 meter från stugområdet.

Enligt Gatukontorets skrivelse till kommunstyrelsen, daterad 1976-01-08, disponeras tomtplatserna genom arrende.

Länsstyrelsen gjorde platsbesök i området den 29 augusti 2019 tillsammans med boende i området och representanter från bygg- och miljöförvaltningen. Området är flackt och ligger i ett jordbrukslandskap, där marken norr om och öster om sluttar något mot området. Bebyggelsen är samlad och varje hus ligger inom avgränsade tomter.

Inkomna yttranden

Halmstads kommun framför att området försörjs med dricksvatten från en vattentäkt som är belägen på fastigheten Tönnersa 7:3. Fastigheten ligger utanför kommunalt verksamhetsområde och det finns enskilt avlopp på respektive tomt.

Avloppen i området har inventerats i två omgångar, 1976 samt 1990 och avloppshanteringen för fastigheterna utgörs idag av enskilda avloppsanläggningar. Inventeringarna visade att det är problem med högt grundvatten och att flera avloppsanläggningar inte uppfyller dagens krav på rening. Enda anledningen till att det inte finns direkta krav på avloppsanläggningarna är att inga inspektioner har utförts för att kontrollera dem gentemot dagens krav. Troligen är de flesta WC-avloppen kopplade till sluten tank.

Beroende på vilket utrymme som finns på tomterna kan det eventuellt gå att lösa enskilt avlopp inom tomten. Detta förutsätter dock att WC går till en sluten tank och att avloppsanläggningarna

2019-09-18

567-8818-2018

för BDT placeras så att inte luktproblem uppstår. Ifall det är problem med högt grundvatten måste detta beaktas och anläggningarna läggas upphöjda, minst 1 meter till högsta grundvattentytan. I de fall där det inte finns tillräckligt med plats och tillräckliga avstånd till närliggande grannar, tomtgräns och byggnader är det inte lämpligt att lösa avloppsanläggningarna enskilt.

Jordartskartan från Sveriges geologiska undersökning (SGU) visar översiktligt vilka jordarter som finns i området. Enligt SGU:s jordartskarta är det svallsediment, mellansand till grovsand.

Vattendraget närmast, Genevadsån, har enligt VISS inga problem med övergödning och troligen kommer det att ställas normala krav för miljöskydd. Om det är normal eller hög skyddsnivå för miljöskydd och hälsoskydd prövas i varje enskilt ansökningsärende.

Området är extremt flackt och ligger knappt 10 meter över havsnivån. Närmsta bebyggelsegrupp är Gullbranna, cirka 1,7 kilometer norr om Tönnersa strandby. I havet, cirka 1 kilometer västerut finns badplats.

Vattentäkten som ligger på fastigheten Tönnersa 7:3 och som försörjer husen på fastigheten Tönnersa 7:6, har varit registrerad som livsmedelsanläggning, men avregistrerades 2017 på grund av ändrade ägarförhållande. Miljönämnden har förelagt den nya ägaren att registrera anläggningen, men ägaren motsätter sig och har överklagat. Ärendet är pågående hos miljöförvaltningen och avgörandet ligger för närvarande hos Förvaltningsrätten. Miljöförvaltningen bedömer att vattentäkten är kommersiell och betjänar mer än 50 personer. Enligt tidigare uppgifter finns det ett järn- och manganfilter och anläggningen behöver regelbunden skötsel. Problem med järn- och manganutfällningar i ledningsnätet har förekommit i en del av husen. De senaste dricksvattenproven som miljöförvaltningen tagit del av är tagna 2017-05-10. Eftersom vattentäkten inte ligger på den fastighet den betjänar, bör det finnas servitut och avtal som säkrar tillgången till dricksvatten och det är oklart om detta är löst.

I nuläget finns inget exploateringstryck i området.

Närmsta allmänna dricks- och spillvattenledningar, för eventuell anslutning av Tönnersa strandby, finns på 1,7 kilometers avstånd fågelvägen. Beaktas bör att ledningsdragning för dricks- och spillvattenledningar inte kan anläggas fågelvägen. Hänsyn behöver tas till vattendrag, vägar, fastighetsgränser etc. Därav kommer ledningssträckan bli betydligt längre än 1,7 kilometer.

Kapacitet finns för anslutning av Tönnersa strandby till både Västra strandens reningsverk det allmänna dricksvattennätet. Däremot finns andra hinder för att ansluta Tönnersa strandby till det allmänna dricksvattennätet. Då enbart cirka 20 bostadshus för åretruntboende finns och resterande av de 58 bostadshusen är säsongboende, behöver dricksvattenledningen dimensioneras för de 20 bostadshusen för åretruntboende. På grund av den långa ledningsdragningen för dricksvatten samt det låga uttaget från enbart 20 åretruntboende, kan Laholmsbuktens VA inte leverera ett dricksvatten till Tönnersa strandby med livsmedelskvalitet. Uppehållstiden i ledningen blir helt enkelt för lång.

Miljöförvaltningen bedömer att det måste finnas tillgång till en gemensam vattentäkt och att det krävs ett underhåll av vattentäkten. Miljöförvaltningen bedömer även att det är svårt att lösa avloppsanläggningarna enskilt på tomterna eftersom det är begränsad yta samt att det tidvis är

2019-09-18

567-8818-2018

högt grundvatten i området. Miljöförvaltningen har ingen information om hur dagvatten avleds i området och ifall det är problem med dagvattnet.

Sammantaget bedömer miljöförvaltningen att det föreligger ansvar för kommunen enligt 6 § vattentjänstlagen.

Samhällsbyggnadskontoret, kommunledningsförvaltningen, konstaterar att vattenförsörjningen och avloppsvattenhanteringen bör lösas med gemensamma och enskilda anläggningar inom området och att detta kan ske utan risk för miljö och människors hälsa. Vattenförsörjningen bör vara säkrad med servitut och avtal eftersom vattentakten inte ligger på den fastighet den betjänar. En kommunal anslutning kan ge vissa fördelar, men samtidigt befaras direkta kvalitetsproblem vad gäller vattenförsörjningen vilket i så fall kan innebära hälsorisker. Avloppsanläggningarna bör granskas enligt nuvarande krav och i de fall komplettering och ombyggnad erfordras så bör det kunna utföras på ett tillfredsställande sätt. Något ansvar för Halmstad kommun enligt 6 § vattentjänstlagen rörande va-försörjningen för Tönnersa strandby, Tönnersa 7:6, föreligger sålunda inte enligt kommunledningsförvaltningens uppfattning.

Skäl för beslutet

Tillämpliga bestämmelser

Av 6 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster framgår att om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, ska kommunen bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och se till att behovet snarast och så länge behovet finns kvar tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

Av 51 § samma lag framgår att Länsstyrelsen utövar tillsynen över att kommunen fullgör skyldigheten enligt 6 § att tillgodose behovet av vattentjänster. Länsstyrelsen får förlägga kommunen att fullgöra skyldigheten. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen har att göra en bedömning av behovet av vattentjänster enligt 6 § lagen om allmänna vattentjänster, om det i ett större sammanhang för en viss bebyggelse behöver ordnas med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön. Länsstyrelsen har i sin bedömning av behovet av vattentjänster inte möjlighet att se till ekonomiska aspekter. Frågan om hur vatten och avlopp ska lösas ligger på kommunen att bestämma liksom att bestämma det exakta område som ska omfattas av kommunalt verksamhetsområde för vatten och avlopp. Om det finns ett behov är kommunen skyldig att tillgodose behovet, det finns inga möjligheter till undantag enligt lagen och den är därmed tvingande.

I det här fallet handlar det om 58 arrendetomter inom en större fastighet som ägs av en privatperson. Enligt Länsstyrelsens planeringskarta Halland är fastighetens yta cirka 7,7 hektar. Området är flackt, tomternas storlek cirka 700 kvadratmeter och grundvattnet ligger högt. Dricksvattenförsörjning sker genom en gemensam vattentäkt på en intilliggande fastighet och

2019-09-18

567-8818-2018

skyddet för takten och nyttjandet av den är osäkert, enligt uppgifter från kommunen. Avlopps-lösningarna är gamla, senaste inventering gjordes 1990. Miljökontorets bedömning är att det är svårt att lösa avloppen enskilt. Cirka en kilometer väster om Tönnersa strandby löper en sandstrand längs kusten. Gullbranna, norr om Tönnersa strandby, finns med på Havs- och vattenmyndighetens lista över badplatser, men är inte klassat som EU-bad¹.

Tomterna storlek och grundvattennivån i området gör det svårt att lösa avloppen enskilt. Länsstyrelsen delar miljönämndens uppfattning om behovet i området. I exploateringsavtalet för fastigheten, undertecknat 1965, står det att ”Kommunen avser dock att i framtiden förse område med spillvattenanläggningar, som avses anslutas till kommunal avloppsanläggning”. I gatukontorets yttrande, daterat 1976-01-08, anges att om det kommer att dröja länge med att ansluta till allmän va-anläggning, bör en gemensam lokal avloppsanläggning för spillvatten ordnas. Det framgår även att ytterligare, separata avloppsanordningar för enskilda hus bör ifrågasättas, innan frågan om en allmän va-anläggning har retts ut. I utdrag ur byggnadsplanen (datering oklar, anges med beteckning III G2 31 65, se aktbilaga 5 i ärendet) diskuteras hantering av spillvatten och någon form av gemensam lösning. Hanteringen av vatten och avlopp i området har således varit en fråga sedan området bildades.

Den samlade bedömningen Länsstyrelsen gör är att området utgör ett större sammanhang och att det framför allt finns hälsoskäl som motiverar ett kommunalt ansvar att tillhandahålla allmänna vattentjänster. Länsstyrelsen anser således att Tönnersa strandby utgör ett sådant område där vattenförsörjning eller avlopp enligt 6 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster behöver ordnas i större sammanhang. Därmed är kommunen också skyldig att bestämma verksamhetsområde och snarast se till att behovet av vattentjänster tillgodoses genom allmän anläggning.

Ledningsdragning inom fastigheten Tönnersa 7:6 blir omfattande, då det finns 58 arrendetomter som var och en behöver tillgång till vatten och avlopp. Länsstyrelsen bedömer därmed att kommunen har en skyldighet att lösa vatten och avlopp fram till var och en av arrendetomterna inom fastigheten Tönnersa 7:6. I dom M 8109-16, meddelad av Mark- och miljööverdomstolen den 14 februari 2017, framgår att syftet med vattentjänstlagen är att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas i ett större sammanhang om det behövs med hänsyn till skyddet för miljö och hälsa. Det är inte tillräckligt att endast se till den enskilda fastigheten, utan det är nödvändigt att även beakta arrendetomternas behov. Om Halmstads kommun ska behålla rådighet och det rättsliga bestämmandet över anläggningen, krävs därför att även ledningsdragningen inom fastigheten sker i kommunal regi.

I ärendet finns inga uppgifter om kommunal va-planering och därmed saknas den övergripande dokumentationen av kommunens planering i stort, som skulle kunnat ge vägledning om en rimlig tidsrymd för utbyggnad av vatten och avlopp i området. Länsstyrelsen kan därmed enbart bedöma behovet av allmänna vattentjänster i Tönnersa strandby och sätta en tidpunkt baserat på

---

¹ Inom EU ska större offentliga badplatser registreras som EU-bad. På dessa badplatser kontrolleras badvattnet regelbundet enligt vissa regler. Skyltar som visar kvaliteten på badvattnet ska finnas på alla EU-bad. I Sverige ska de badplatser som har mer än 200 badande per dag under badsäsongen registreras som EU-bad. Kommuner kan även frivilligt registrera och kontrollera övriga bad enligt reglerna. Källa: <https://www.havochvatten.se/hav/fiske--fritid/badvatten/eu-bad.html>

2019-09-18

567-8818-2018

behovet i det enskilda området. Utifrån att det finns ett behov anser Länsstyrelsen att den 31 december 2022 är en rimlig tidpunkt för tillhandahållande av vattentjänster i område Tönnersa strandby.

Beslut i detta ärende har fattats av miljövarddirektör Per Leander. Miljöhandläggare Anna Helsing Abrahamsson har varit föredragande. I ärendet har även länsjurist Idakarin Bladh deltagit.

Per Leander

Anna Helsing Abrahamsson

Detta beslut har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Du hittar information om hur länsstyrelsen behandlar personuppgifter på www.lansstyrelsen.se/dataskydd

Kopia för kännedom

Ulf Hansson, Tönnersa Strandby 53, 305 96 Eldsberga

Ulf Hansson, ulfomonica@hotmail.com

Laholmsbuktens VA, lbva.diarium@halmstad.se

Miljöförvaltningen, Halmstads kommun, direkt@halmstad.se

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.